

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

RAPPORT 2017:20

Länsstyrelsernas användande av digital teknik

Länsstyrelsernas användande av digital teknik

Titel: Länsstyrelsernas användande av digital teknik
Rapportnummer: 2017:20
Utgivare: Boverket, augusti 2017
Upplaga: 1
Tryck: Boverket
ISBN tryck: 978-91-7563-486-9
ISBN pdf: 978-91-7563-487-6
Sökord: Digital teknik, länsstyrelserna, underlag, fysisk planering, ärendehantering, sammanställning, Boverkets reflektioner
Diarienummer: 3.4.1 4777/2016

Rapporten kan beställas från Boverket.

Webbplats: www.boverket.se/publikationer
E-post: publikationsservice@boverket.se
Telefon: 0455-35 30 00
Postadress: Boverket, Box 534, 371 23 Karlskrona

Rapporten finns i pdf-format på Boverkets webbplats.
Den kan också tas fram i alternativt format på begäran.

Förord

Denna rapport utgör Boverkets redovisning av uppdrag 6 i Boverkets regleringsbrev för 2017, Användandet av digital teknik. Boverkets uppgift har varit att sammanställa och analysera länsstyrelsernas åiterrapportering av hur långt de kommit i övergången till användandet av digital teknik. Uppdraget fokuserar dels på länsstyrelsernas tillhandahållande av underlag för kommunernas fysiska planering, dels på ärendehanteringens kopplat till kommunernas planerings- och bygglovsverksamhet.

Uppdraget har utförts av planeringsarkitekt Linda Pettersson, projektledare, och planeringsarkitekt Lise Svensson.

Karlskrona augusti 2017

Anders Sjelvgren
generaldirektör

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning och läsanvisningar	7
Bakgrund och övergripande syfte med uppdraget	7
Läsanvisningar	9
Del 1. Tillhandahållande av underlag för kommunernas fysiska planering	10
Länsstyrelsernas uppdrag om planeringsunderlag	10
WKP-projektet och Planeringskatalogen	11
Geodatakatalogen och sambandet med Planeringskatalogen	13
Länsstyrelsernas övriga karttjänster och visningstjänster – WebbGIS15	
Harmonisering av geodata	16
Länsstyrelsernas respektive arbete med planeringsunderlag	16
Boverkets reflektioner	17
Del 2 - Ärendehantering	19
Hantering av planhandlingar	19
GIS-integration i ärendehandläggningsystemet Platina	22
Skicka och ta emot stora filer	23
Standardiserade e-tjänster	23
E-tjänster som berör plan- och byggärenden	23
Digital beslutsprocess	25
Boverkets reflektioner	26

Sammanfattning

Länsstyrelserna har liksom föregående år flera pågående projekt inom plan- och byggområdet där övergången till digital teknik är i fokus. Flera av projekten är gemensamma för samtliga län och syftar till att skapa en enhetlig digital hantering. Samtidigt verkar hantering av maskinellt läsbar information mellan kommun och länsstyrelse knappt förekomma. Den variation av system som idag finns i kommunerna och avsaknad av implementering av standarder gör det svårt för länsstyrelserna att skapa effektiva tjänster för en digital ärendehantering. Det är först när e-tjänster kan utvecklas över myndighetsgränser som digitaliseringen når full effekt. Boverket ser behov av lagändringar som ställer krav på en digital ärendehantering och att planeringsunderlag lämnas ut digitalt för att påskynda digitaliseringsprocessen.

Den första delen av uppdraget gäller användandet av digital teknik kopplat till planeringsunderlag. Av den länsstyrelsegemensamma återrapporteringen framgår det att länsstyrelserna de senaste åren har arbetat fram gemensamma system för att göra planeringsunderlag digitalt tillgängligt. Planeringskatalogen är ett sätt att gemensamt samla metadata och länkar till aktuellt planeringsunderlag och vägledningar. Ett kontinuerligt arbete pågår med att fylla på katalogen med aktuellt underlag, men någon extern publicering har ännu inte skett. Målsättningen är att Planeringskatalogen ska vara redo för lansering första kvartalet 2018.

I januari 2017 lanserades Geodatakatalogen för externa användare under namnet Länsstyrelsernas geodatakatalog. Förhoppningen är att öka tillgången till länsstyrelsernas geodataunderlag genom att presentera dem i en katalog med hög sök- och filtrerbarhet.

Den andra delen av uppdraget gäller användandet av digital teknik kopplat till ärendehantering. Flera tjänster har utvecklats gemensamt och kan användas av alla länsstyrelser, till exempel en e-tjänst för överklagade ärenden som skickas mellan kommun och länsstyrelse. Jämfört med återrapporteringen 2016 har bland annat en länsstyrelsegemensam modul för att kunna GIS-integrera ärenden i ärendehanteringssystemet Platina lanserats. Modulen innebär att länsstyrelserna själva kan rita in geografiska avgränsningar av ärenden för att enklare kunna se angränsande pågående ärenden.

När det gäller granskning av planer har tidigare pilotprojekt inte nått framgång. Länsstyrelserna satsar dock under 2017 på en ny modernare

webbGIS-lösning. Förhoppningen är att denna utveckling skapar de tekniska förutsättningarna som behövs för att kunna visa upp detaljplanekartorna i detta nya webbGIS.

Inledning och läsanvisningar

Länsstyrelserna fick i sitt regleringsbrev för 2017 uppdrag 15, ”Användandet av digital teknik”. Uppdraget var att redovisa hur långt respektive länsstyrelse har kommit i övergången till användande av digital teknik när det gäller tillhandahållande av underlag för kommunernas fysiska planering och när det gäller den ärendehantering som följer av kommunernas planering och bygglovsverksamhet. Boverket fick i sitt regleringsbrev för 2017 uppdrag 6, vilket innebär att sammanställa och analysera länsstyrelsernas uppgifter när det gäller användandet av digital teknik. Motsvarande uppdrag gavs 2016 och detta år har uppdragen därför fokus på att beskriva den utveckling som skett i förhållande till förra årets rapportering.

Uppdrag 15 i länsstyrelsernas regleringsbrev för 2017:

Länsstyrelserna ska redovisa hur långt de har kommit i övergången till en digitaliserad ärendeprocess dels när det gäller tillhandahållande av underlag för kommunernas fysiska planering, dels gällande ärendehantering som följer av kommunernas planering och bygglovsverksamhet. Länsstyrelserna ska därvid beskriva den utveckling som har skett i förhållande till den redovisning som länsstyrelserna lämnade till Boverket 2016 samt effekterna av denna utveckling. Uppdraget ska redovisas till Boverket senast den 31 maj 2017.

Uppdrag 6 i Boverkets regleringsbrev för 2017:

Boverket ska sammanställa och analysera de uppgifter rörande länsstyrelsernas handläggningssätt som Boverket erhåller i enlighet med länsstyrelsernas regleringsbrev, uppdrag 13 Användandet av digital teknik. Boverkets sammanställning ska dels lyfta fram positiva erfarenheter och tillämpningsexempel från ett antal länsstyrelser och de konsekvenser som en ökad användning av digital teknik medför, dels sprida erfarenheterna och exemplen vidare till länsstyrelser och kommuner. Boverkets sammanställning ska redovisas till Rege- ringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 31 augusti 2017.

Samtliga 21 länsstyrelser har återrapporterat till Boverket. Länsstyrelserna har redovisat en gemensam promemoria gällande arbetet med planeringsunderlag och den utveckling som skett länsstyrelsegemensamt gällande digital ärendehantering. Gällande delen om ärendehantering har respektive länsstyrelse även återrapporterat i rapportform vad som är aktuellt i det egna länet. Denna rapport utgör Boverkets sammanställning av länsstyrelsernas återrapportering.

Bakgrund och övergripande syfte med uppdraget

Syftet med uppdraget är att skapa en nulägesbild av hur långt länsstyrelserna har kommit i övergången till en digitaliserad ärendeprocess och vilken utveckling som har skett i förhållande till tidigare rapportering.

Det nationella delmålet för bostadspolitiken är en långsiktigt väl fungerande bostadsmarknad där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven. Bostadsbristen är ett hinder för landets utveckling och långsamma processer i plan- och byggsystemet anses vara en av orsakerna till detta. De senaste åren har utvecklingen fokuserats till att förenkla kommunernas del i processen, bland annat har det införts nya regler för planprocesserna. Sett till hela planprocessen är det dock flera aktörer inblandade och länsstyrelserna har en viktig roll som exempelvis granskare av planer, vilket ställer krav på att samverka mellan myndigheterna fungerar på ett effektivt sätt. Att använda digital teknik är en viktig del i arbetet med att effektivisera informationshanteringen och därmed snabba på plan- och byggprocessen.

Medborgare och företag ställer stora krav på en samverkande offentlig förvaltning och på en effektiv kontakt med myndigheterna. Samtidigt visar internationella jämförelser att den offentliga sektorns digitalisering inte håller samma utvecklingstakt som övriga länder¹. Regeringens mål för digitalisering av det offentliga Sverige är en enklare vardag för medborgare, en öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet samt högre kvalitet och effektivitet i verksamheten.

Grunden för digital informationshantering är att information skapas, hanteras och görs tillgänglig på ett standardiserat sätt. Det vill säga att allt utbyte av information under processen, internt och externt, ska ske enligt överenskomna standarder och gränssnitt. Detta gör informationen återanvändbar och tillgänglig för alla som behöver den. Boverket menar att informationen ska kunna användas och vidareutvecklas utan att behöva läggas in på nytt. Informationen som skickas ska vara maskinellt läsbar, det vill säga det ska inte vara nödvändigt att scanna, mata in siffror eller rita in områden. Det är först då det blir möjligt att på ett effektivt sätt utveckla e-tjänster över myndighetsgränser.

Uppdraget har koppling till ett annat av Boverkets regeringsuppdrag för 2017, ”Uppdrag att utreda en reglering av hur detaljplaner ska utformas digitalt”, där syftet är att ge regeringen tillräckligt underlag för att kunna föreslå en nödvändig författningsreglering om digitala detaljplaner. Uppdraget har även koppling till Boverkets arbete med ”Får jag lov?” som är ett Vinnova-finansierat projekt med syfte att skapa e-tjänster för att stimulera samhällsbyggandet genom att underlätta för intressenter att hitta byggbar mark över hela landet på ett enkelt sätt, samt utveckla e-tjänster för bygglov från ansökan och fram till slutbesked.

¹ se E-delegationens slutbetänkande SOU 2015:66

Uppdraget ligger även i linje med Lantmäteriets uppdrag ”Digitalt först – för en smartare samhällsbyggnadsprocess”. Målsättningen med uppdraget är att verka för en enklare, öppnare och mer effektiv planerings- och byggprocess till nytta för medborgare, företag och andra aktörer.

Läsanvisningar

I del 1 sammanfattas länsstyrelsernas användande av digital teknik när det gäller tillhandahållande av underlag för kommunernas fysiska planering. Avsnittet avslutas med Boverkets reflektioner gällande utvecklingen.

I del 2 sammanfattas länsstyrelsernas arbete med digital teknik när det gäller den ärendehantering som följer av kommunernas fysiska planering och bygglovsverksamhet. Avsnittet avslutas med Boverkets reflektioner gällande utvecklingen.

Del 1. Tillhandahållande av underlag för kommunernas fysiska planering

När det gäller länsstyrelsernas arbete med att tillhandahålla planeringsunderlag är Planeringskatalogen och Geodatakatalogen viktiga projekt som lyfts fram gemensamt av länsstyrelserna. De gemensamma projekten har inneburit bättre samordning mellan alla länsstyrelser och berörda myndigheter och att all kategorisering och klassning av underlag görs enhetligt. Flera av länen har även valt att rapportera hur de arbetar med planeringsunderlag fram till lanseringen av Planeringskatalogen.

Planeringsunderlag pekar ut geografiska områden, exempelvis kartor med beskrivningar för riksintressen, biotoper, risk för naturolyckor, infrastrukturplaner och geografisk statistik. Vägledningarna beskriver hur planeringen bör gå till och kan exempelvis vara handböcker, metodbeskrivningar eller exempelsamlingar.

Länsstyrelsernas uppdrag om planeringsunderlag

Länsstyrelserna och ett antal centrala statliga myndigheter har ett lagstadgat ansvar att tillhandahålla planeringsunderlag av betydelse för fysisk planering och hushållning med mark och vatten. Länsstyrelserna har i uppgift att minst en gång under varje mandatperiod redovisa sina synpunkter till kommunen i fråga om sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. Underlagen till dessa redogörelser begär länsstyrelsen till stor del in från centrala myndigheter.

Sedan 1980-talet har länsstyrelserna hanterat sitt uppdrag genom att regelbundet publicera rapporter eller listor på allt underlagsmaterial som ansetts som relevant för fysisk planering inom länet. Utöver regionalt framtaget material har det ofta även inkluderat information om nya lagar och förordningar, nationella mål, planer och program samt underlag från centrala myndigheter och verk.

Flera nationella myndigheter har signalerat att de önskar att länen ska samordna sina förfrågningar om nya statliga underlag så att de inte får en fråga varje gång en kommun ska aktualitetspröva sin översiktsplan, det vill säga uppemot maximalt 290 gånger per mandatperiod. Att varje län ska sammanställa en lista med förändringar i lagar och förordningar samt nationella mål, planer och program är inte effektivt, och länen har gjort detta på olika sätt. Länen har också hanterat planeringsunderlag och tillgängliggörandet av informationen på olika sätt. Några län har inte haft

någon hantering av detta alls. För att få en ökad enhetlighet och effektivitet i detta arbete samt för att öka tillgängligheten till underlagen behöver denna fråga hanteras nationellt i ett gemensamt nationellt planeringsunderlagsystem, vilket resulterat i ett särskilt uppdrag till länsstyrelserna.

WKP-projektet och Planeringskatalogen

Länsstyrelserna fick i sitt regleringsbrev för 2011 i uppdrag att ta fram förslag till gemensamma arbetsformer och riktlinjer för arbetet med planeringsunderlag. Framtagande av en katalog över underlag för samhällsplanering, Planeringskatalogen, bedömdes som en högt prioriterad åtgärd i åiterrapporteringen till regeringen. Planeringskatalogen har arbetats fram i WKP-projektet (Webbaserad katalogtjänst för planeringsunderlag), ett länsstyrelsegemensamt projekt i samarbete med Boverket. Idag finns en teknisk plattform i drift, men det finns en del felaktigheter i programmet vilket gör att det inte betar sig som tänkt. Det innebär att inmatningen av planeringsunderlag tar längre tid än förväntat.

Planeringskatalogen syftar till att ge länsstyrelserna bättre möjligheter att svara mot de krav som plan- och bygglagen (2010:900) och miljöbalken (1998:808) ställer och samtidigt bidra till en effektivare och snabbare samhällsplanering. Detta ligger även i linje med EU:s INSPIRE- och PSDirektiv². Katalogen ska även innehålla planeringsunderlag och vägledning från centrala myndigheter.

Planeringskatalogen ska främst stötta fysisk samhällsplanering och arbete för hushållning med mark och vatten. Det innefattar verksamhet som regleras av plan- och bygglagen (2010:900), miljöbalkens (1998:808) bestämmelser i kapitel 3-4 om hushållning med mark- och vattenområden, de lagar som är kopplade till dessa kapitel (till exempel väglagen (1971:948) och lagen (1995:1649) om byggande av järnväg) samt miljöbalkens bestämmelser i kapitel 6 om miljökonsekvenser och annat beslutsunderlag. Planeringskatalogen utvecklas och kommer att drivas av länsstyrelserna i samarbete med Boverket.

Planeringskatalogen är dels ett verktyg för att hitta och granska planeringsinformation, dels ett verktyg för att tillhandahålla den. Den ska endast innehålla metadata och länkar som registreras av respektive myndighet. Planeringsinformationen i sig lagras och förvaltas ”vid källan”, det vill säga hos ansvarig myndighet.

Målsättningen med Planeringskatalogen är alltså att:

² Se direktiv 2007/2/EC och direktiv 2003/98/EC

- samordna och effektivisera arbetet med planeringsunderlag och vägledning för fysisk samhällsplanering på länsstyrelserna och andra myndigheter
- ge planerare på kommuner och andra tillgång till de planeringsunderlag och vägledning de behöver för framtagande av fysiska planer och miljökonsekvensbeskrivningar

Enligt länsstyrelserna är Planeringskatalogen i slutfasen av sin utveckling. Fram till dess att Planeringskatalogen lanseras externt tillgodoses behovet av nationella och regionala planeringsunderlag bland annat genom webbsidor, webbGIS, sammanfattande redogörelser samt RUM-kataloger på de enskilda länsstyrelserna.

Utveckling och effekter

Planeringskatalogens tekniska plattform godkändes i december 2016 vilket innebär att en tillräcklig nivå av funktionalitet nu finns i katalogen för att inmatning av planeringsunderlag ska bli möjlig.

Nationella redaktionen, som samordnar och driver arbetet med Planeringskatalogen, har intensifierat inmatningsarbetet under våren 2017 men det återstår fortfarande ett stort arbete med att fylla Planeringskatalogen med innehåll, såväl regionala som nationella underlag, innan extern lansering blir aktuell. Nationella redaktionens bedömning av antal underlag som behöver registreras manuellt i Planeringskatalogen är:

- regionala underlag - cirka 100-200 planeringsunderlag per länsstyrelse
- länsstyrelsens nationella underlag - cirka 200 planeringsunderlag
- andra statliga myndigheters nationella underlag inklusive riksintresseunderlag - cirka 6200 planeringsunderlag

Det kvarstår också en hel del justeringar och åtgärder av buggar i systemet som Nationella redaktionen stöter på vid inmatningen av planeringsunderlag och som påverkar tempot i registreringen. Parallellt med inmatningen av planeringsunderlag arbetar Nationella redaktionen med samordningsinsatser både internt och externt för att få tillgång till planeringsunderlagen och kvalitetssäkra metadata samt etablera en fortlöpande förvaltning.

Under 2017 är länsstyrelsernas ambition att Nationella redaktionen ska genomföra arbetsmöten med samtliga berörda myndigheter för att introducera dem i Planeringskatalogen, mata in planeringsunderlag samt informera om roller och ansvar kopplat till systemet. ”Rundan” till de stat-

liga myndigheterna har påbörjats i maj 2017 med start hos Riksantikvarieämbetet 29/5 samt Försvarmakten 7/6. Fler möten planeras under hösten 2017.

Målsättningen är att Planeringskatalogen ska vara redo för lansering första kvartalet 2018. Miniminivå som måste uppfyllas för att lansering ska bli aktuell är att samtliga relevanta nationella planeringsunderlag är kvalitetssäkrade och publicerade i Planeringskatalogen. Väl i drift kommer Planeringskatalogen att bli ett viktigt verktyg i den digitala planprocessen; för standardiserad strukturering och information om planeringsunderlag, förbättrad tillgänglighet samt säkerställande av kvalitet.

Geodatakatalogen och sambandet med Planeringskatalogen

Under 2016 tog länsstyrelserna i bruk en gemensam egenutvecklad geodatakatalog för geodata. Katalogen innehåller en stor mängd metadata-poster för både nationella och regionala geodataunderlag. Även geodata från andra leverantörer än länsstyrelserna beskrivs och tillgängliggörs för länsstyrelsernas medarbetare via katalogen. Medan Planeringskatalogen innehåller allt planeringsunderlag, oavsett format, tillhandahåller Geodatakatalogen allt geodata, även sådant som inte kategoriseras som planeringsunderlag. Geodatakatalogen och Planeringskatalogen delar samma tekniska plattform, är uppbyggda på samma sätt och kommer att kunna integrera med varandra.

Internt servar katalogen länsstyrelsens medarbetare med metadata om de geodatamängder som finns i länsstyrelsernas lagring. Förutom metadata innehåller posterna i katalogen även en länk till själva geodatamängden. Via denna kan användaren lägga till den aktuella datamängden i sitt GIS-program.

Geodatakatalogen utgör även systemstödet för länsstyrelsernas geodataförvaltning. Genom tillägg till metadataprofilen kan all information om hur en geodatamängd förvaltas samlas på ett och samma ställe. Sammantaget ger Geodatakatalogen bra förutsättningar för att redovisa känd kvalitet på länsstyrelsernas geodata.

Länsstyrelsernas Planeringskatalog byggs integrerat med Geodatakatalogen så att de geodatamängder som klassas som planeringsunderlag även finns sökbara via Planeringskatalogen. I Geodatakatalogen kan länsstyrelserna även etikettera de datamängder som ska vara sökbara i Geodata.se och som därmed skördas av den nationella geodataportalen. Grundidén är att ge alla metadataportaler möjlighet att konsumera in-

formationen i länsstyrelsernas Geodatakatalog för att öka sökbarheten och tillgänglighöret samt minska dubbellagring.

Arbetet med att utveckla Geodatakatalogen har pågått under 2016 och varje län har fyllt i sina respektive metadata. Förvaltningen av Geodatakatalogen görs genom Generellt kartstöd, ett förvaltningsobjekt enligt pm3-modellen inom länsstyrelsernas gemensamma handläggarstöd. Förvaltningsobjektet syftar till att ge alla 21 länsstyrelser stöd för:

- att tillhandahålla geografisk information för externa användare
- att visa geografisk information för intern ärendehantering och användning
- att producera geografisk information
- användning i fält
- förvaltning av geografisk information

Generellt kartstöd ansvarar för länsstyrelsernas nationella GIS-policy som syftar till att skapa förutsättningar för en ändamålsenlig GIS-verksamhet i den länsstyrelsegemensamma GIS-miljön.

Utveckling och effekter

I januari 2017 lanserades katalogen för externa användare under namnet Länsstyrelsernas geodatakatalog. Förhoppningen är att öka tillgången till länsstyrelsernas geodataunderlag genom att presentera dem i en katalog med hög sök- och filtrerbarhet. Via så kallade ATOM-flöden³ och länkar till visningstjänster eller datamängder kan användaren enkelt få tillgång till informationen i sina egna system.

Tidigare har länsstyrelserna tillgängliggjort sina geodata externt via länkar på sidan Länsstyrelsernas GIS-tjänster. Detta har inneburit en ineffektiv manuell dubbellagring av informationen vilket nu undviks genom automatiserade exporter av de geodatamängder som publiceras för externa användare via Geodatakatalogen.

Länsstyrelserna arbetar alltjämt med att implementera den gemensamt antagna GIS-policyn. Policyn syftar till att kvalitetssäkra GIS-data enligt EU-direktivet INSPIRE. Arbetet ska vara färdigt senast 2019. Kvalitetssäkrade filer ska därefter distribueras via Geodatakatalogen och Planeringskatalogen.

³ Ett sätt att tanka ner data på ett standardiserat sätt.

Länsstyrelsernas övriga karttjänster och visningstjänster – WebbGIS

Varje länsstyrelse har egna GIS-handläggersystem för att visa upp geodata. De interna webbGIS:en innehåller de geodataunderlag som länsstyrelsernas handläggare behöver för att på ett effektivt sätt kontrollera vad som behöver tas hänsyn till för ett visst område i samband med ärendehandläggning.

De flesta länsstyrelser har ett eller flera webbGIS som kan nås av externa användare. Beroende på syfte anpassas innehållet i dessa och i många fall utgörs innehållet av planeringsunderlag.

Idag finns funktionalitet för geografisk ärendekontroll integrerat i länsstyrelsernas interna GIS-handläggersystem. Denna kontrollerar automatiskt vilka kartlager och objekt som berör ett visst område. Den nuvarande funktionaliteten kan inte längre hantera den växande mängd geodataunderlag som behöver sökas igenom vid handläggning varför en ny funktionalitet behövs till det nya webbGIS-systemet.

En ny objektbaserad indexerad söktjänst ska vara snabb, enkel att förvalta och tillräckligt flexibel för att kunna anpassas till olika behov inom länsstyrelsen. Sökningen ska omfatta all den geodata som kan vara relevant i det enskilda fallet.

Utveckling och effekter

Under 2017 lanserar länsstyrelserna en ny webbGIS-plattform, vilken ger möjlighet att snabbt och enkelt sätta upp nya webbGIS-tillämpningar med en teknik som är kompatibel med de vanligaste webbläsarna och som kan användas på mobila enheter som telefoner och surfplattor. Den första generationen av länsstyrelsernas nya webbGIS är främst tänkt att ersätta de externa webbGIS:en. Målet är dock att ersätta även länens interna GIS-handläggersystem under året.

Den nya webbGIS-plattformen kommer innebära att länsstyrelserna på ett bra sätt kan använda kartan integrerat med annan information för att kommunicera med individ och samhälle för att exempelvis visa upp planeringsunderlag.

En nyutveckling av en indexerad söktjänst pågår och kommer när den lanseras effektivisera länsstyrelsernas arbete med planfrågor. I en förlängning planeras att söktjänsten även ska bli tillgänglig i externa geodatkataloger och Planeringskatalogen.

Harmonisering av geodata

Länsstyrelserna har utarbetat rutiner och arbetssätt för att ta fram nationella standarder och harmonisera de geodataset som visar företeelser som berör merparten av landet. Rutinerna ska även säkerställa att nya geodata som produceras redan från början följer en standard. Syftet är att kunna erbjuda standardiserade datamängder med större täckningsgrad än enstaka län, istället för flera olika datamängder som egentligen visar samma information men strukturerat på olika sätt. Vinsterna är dels att såväl interna som externa användare får tillgång till information över länsgränser i en och samma datamängd på ett standardiserat sätt, och dels möjliggörs nationella länsstyrelsekarttjänster.

Utveckling och effekter

I harmoniseringsarbetet försöker länsstyrelserna prioritera det geodata som är mest relevant för bland annat fysisk samhällsplanering. I dagsläget har samtliga riksintressen som länsstyrelsen är ansvarig för fått en nationell standard och är harmoniserade. Under året kommer ytterligare nationella geodata från länsstyrelsen att harmonieras. Vilka det blir beror på efterfrågan och önskan från de olika länsstyrelserna. Harmoniseringsarbetet är löpande då fler geodatamängder kan bli nationella och nya uppdrag tillkommer under åren.

Länsstyrelsernas respektive arbete med planeringsunderlag

Utöver de gemensamma system som beskrivits ovan har några länsstyrelser rapporterat hur deras arbete med förvaltning och tillhandahållande av planeringsunderlag ser ut idag, det vill säga fram till lanseringen av Planeringskatalogen.

Det är vanligt att planeringsunderlag idag tillgängliggörs såväl internt som externt via webbGIS på länsstyrelsernas webbplats. Publikationer görs tillgängliga och sökbara i PDF-format.

Länsstyrelsen i Västerbotten är projektägare för SeaGIS-projektet, som syftar till att ta fram gränsöverskridande planeringsunderlag för maritim planering i Kvarken. En viktig del i projektet är tillhandahållandet av en karttjänst som visar på finska och svenska intressen och användningsområden i havsområdet samt tillhandahålla GIS-skikt för nedladdning. Genom samarbetet skapas goda förutsättningar för en gränsöverskridande havsförvaltning i regionen, som en av de första regionerna i EU. Karttjänsten är direkt användbar i Havs- och vattenmyndighetens arbete med havsplanerna.

Länsstyrelserna har inför lanseringen av Planeringskatalogen arbetat med att identifiera och kategorisera planeringsunderlag. Det är vanligt att respektive enhet lyfter relevant planeringsunderlag och att definierade underlag sedan beskrivs i en lista. Innehållet i listan migreras sedan till Planeringskatalogen och nya underlag matas in löpande i katalogen.

Utifrån vad som rapporterats verkar det som att länen kommit olika långt i arbetet med att identifiera planeringsunderlag och det är svårt att få en klar uppfattning av det aktuella läget när det gäller hur långt de olika länsstyrelserna kommit med Planeringskatalogen.

Av Sveriges länsstyrelser är det sex länsstyrelser som inte angett om de påbörjat arbetet med Planeringskatalogen eller inte. Övriga länsstyrelser har påbörjat arbetet, men kommit olika långt. Några av länsstyrelserna uppger att de inte hunnit med att arbeta med Planeringskatalogen som de hade planerat. Skälen till detta är personalbrist och en ovanligt stor mängd planärenden som prioriterats före arbetet med Planeringskatalogen.

När det gäller Geodatakatalogen är det elva av landets 21 länsstyrelser som inte har angett om de är klara eller inte med att lägga in sitt geodata i Geodataportalen. Sex länsstyrelser anger att de lagt in allt egenproducerat underlag, men att det sedan är ett ständigt pågående arbete med att hålla data uppdaterat och att lägga in nytt vartefter nya underlag skapas.

Boverkets reflektioner

Boverket ser att det behöver tillsättas resurser för att länsstyrelsernas planeringsunderlag ska bli tillgängligt via Planeringskatalogen. I ett första skede handlar det om att kvalitetssäkra och mata in befintligt underlag. Enligt länsstyrelsernas rapportering återstår cirka 9550 underlag som ska matas in i Planeringskatalogen. Om varje underlag tar 30 minuter blir den totala tidsåtgången 4775 timmar, vilket motsvarar närmare 600 arbetsdagar eller 2,6 år. För att kunna lansera Planeringskatalogen externt inom en rimlig tid krävs det en stor arbetsinsats under en kortare tid. Länsstyrelserna har enligt sin rapportering haft svårt att avsätta tillräckligt med resurser för detta arbete.

Det är positivt att Geodatakatalogen har publicerats sedan förra rapporteringen. För att underhålla Geodatakatalogen, och Planeringskatalogen när den lanserats, är det dock viktigt med en fungerande förvaltning över tid. Det kommer krävas utbildningsinsatser och en strukturerad organisation för att få tillförlitlig data i katalogerna.

Länsstyrelsernas planeringsunderlag tillgängliggörs idag via webbGIS eller hemsida. En lansering av Planeringskatalogen skulle innebära att det på ett enklare sätt går att hitta aktuellt planeringsunderlag samlad. Detta skulle underlätta för planhandläggare i landet.

Det finns idag inget lagkrav på att planeringsunderlag ska göras tillgängligt digitalt, vilket gör det frivilligt för myndigheter att arbeta med frågan och drivkraft saknas för att det ska prioriteras. Om en digital samhällsplaneringsprocess ska vara möjlig krävs enligt Boverkets uppfattning en lagändring som ställer krav på att statliga myndigheter ska lämna planeringsunderlag i digital strukturerad och enhetlig form.

Del 2 - Ärendehantering

Precis som vid tidigare rapportering har länsstyrelserna ett antal tjänster och pågående projekt kopplat till ärendehantering som är gemensamma för samtliga länsstyrelser. Alla länsstyrelser har sedan tidigare till exempel tillgång till en tjänst för att skicka och ta emot stora filer samt en e-tjänst för överklagade ärenden. Sedan förra årets rapportering har utveckling pågått med att integrera GIS i ärendehandläggningssystemet Platina och skapa en e-tjänst för komplettering och yttrande i ärenden. Planhandlingar hanteras digitalt i PDF-format, men arbetet har inte kommit framåt när det gäller att skapa ett digitalt flöde med georefererad planinformation.

Hantering av planhandlingar

Utveckling och effekter

Inkommande digitala handlingar

Majoriteten av länsstyrelserna uppger att i huvudsak alla planhandlingar kommer in digitalt från kommunerna. Med digitalt menas i det här fallet handlingar i exempelvis PDF-format. De handlingar som kommer in i pappersformat scannas in för att läggas in i ärendehanteringssystemet Platina.

Länsstyrelsen i Södermanland anger att det fortfarande är ganska vanligt att kommunerna skickar in planhandlingarna i pappersform, även om trenden är att andelen digitala handlingar ökar. Om länsstyrelsen får in plankartor större än A3-format har de inte möjlighet att scanna och hantera handlingen digitalt på grund av att de saknar tillräckligt stor scanner.

Länsstyrelsen i Värmland påpekar i sin rapportering att en förutsättning för att länsstyrelsens arbete med digital ärendehantering ska få större utväxling är att alla parter utvecklas parallellt. Det finns anledning att samordna utvecklingen så att de olika parternas gränssnitt går hand i hand och kan kommunicera digitalt utan tids- och resurskrävande handpåläggning. Länsstyrelserna har tidigare initierat ett gemensamt utvecklingsprojekt för att skapa en e-inlämningstjänst för planärenden. Projektet syftade till att möjliggöra för kommunerna att kunna lämna in ärenden till länsstyrelsen genom en webbportal. Handlingar i ett planärende skulle då registreras direkt i länsstyrelsens diariesystem och därmed effektivisera tidsåtgången för diarieföring hos länsstyrelserna samt avlasta myndigheternas e-postservrar från tunga bilagor. Projektet är för närvarande vilande

av organisatoriska orsaker samt i avvaktan på Lantmäteriets uppdrag ”Digitalt först – för en smartare samhällsbyggnadsprocess”.

Digitala översiktsplaner

Några länsstyrelser rapporterar att det förekommer att det blir allt vanligare att det inkommer digitala översiktsplaner med utgångspunkt i Boverkets ÖP-modell. Översiktsplanen kan då vara utformad som ett digitalt verktyg på en webbplats. Kommunen har inget traditionellt pappersdokument kopplat till planen och det saknas möjlighet att skriva ut planhandlingen som en sammanhållen handling från webbplatsen. Erfarenheten är dock att länsstyrelsens och andra myndigheters system och rutiner ännu inte är tillräckligt rustade för att hantera helt digitala planer. Problemet uppstår bland annat när det gäller diarieföring och arkivering, men också i granskning, rådgivning och tillämpning. Det har visat sig vara svårt att få en tydlig och greppbar helhetsbild över vad kommunen vill när det inte är möjligt att läsa översiktsplanen som en sammanhållen handling. Det är till exempel inte helt tydligt vad som är ställningstaganden och vad som är beslutsunderlag. Länsstyrelsen förväntar sig ett ökande antal digitala översiktsplaner. Det är viktigt att utveckla rutiner och system som kan hantera dessa planer i övergången till en digital planprocess.

Länsstyrelsens granskning av detaljplaner

De flesta av länsstyrelserna uppger att de granskar plankartor digitalt. Granskningen sker utifrån inkomna PDF-filer. Flera länsstyrelser ser svårigheter i att granska plankartor digitalt då det ofta är större kartor med mycket information, vilket kräver en överblick som kan vara svår att få på en skärm.

Utifrån årets rapportering förekommer det inte något utbyte av maskinellt läsbar information mellan kommun och länsstyrelse. Länsstyrelsen i Örebro uppger att de granskar plankartor som PDF-filer men att de inte har tillgång till koordinatsatta plankartor. Frågan om att granska plankartor digitalt ingår i arbetet med att utveckla ett nytt internt webb-GIS för länsstyrelserna. En förutsättning för att skapa ett rationellt system är standardiserade tekniska format för kommunikation mellan länsstyrelserna och kommunerna.

Länsstyrelsen i Värmland verkar för att det till alla planärenden ska bifogas en GIS-kompatibel fil med planområdets utsträckning för en enklare, snabbare och säkrare intern ärendeberedning. Än så länge skickar endast ett fåtal kommuner dessa filer rutinmässigt, vilket skapar merarbete hos

intern GIS-personal som då ritar in plangränser från PDF till länsstyrelsens interna GIS.

Även Länsstyrelsen i Stockholm har som mål att på sikt kunna arbeta med digitala kartskikt som kan öppnas upp i ett GIS-verktyg för att effektivisera och öka kvaliteten på granskningen. Under 2016 undersökte Länsstyrelsen i Stockholm i ett pilotprojekt tre olika tekniska lösningar för att visa upp detaljplanekartor i sitt webbGIS. Lösningarna var dock inte bärkraftiga i länsstyrelsernas befintliga webbGIS-lösning. Det krävde för många personresurser för att implementera eller föll på att kommunerna inte kunde leverera detaljplanekartor i ett viss PDF-format, så kallade geopdf:er. Länsstyrelserna satsar dock under 2017 på en ny modernare webbGIS-lösning. Förhoppningen är nu att denna utveckling skapar de tekniska förutsättningarna som behövs för att kunna visa upp detaljplanekartorna i detta nya webbGIS.

Länsstyrelsernas gemensamma samarbetsorgan, Forum för hållbart samhällsbyggande, har börjat ta över beställarrollen för en ny teknisk lösning för att kunna öppna kommunernas plankartor i länsstyrelsernas nya webbGIS-verktyg. Förhoppningen är att under 2017 kunna få klart en förstudie (proof of concept) som ska visa att det är tekniskt möjligt att genomföra teknikutvecklingen samt att få en kostnadsuppskattning för den. Målet är sedan att förankra kraven på en länsstyrelseövergripande nivå via Forum för hållbart samhällsbyggande och därefter ansöka om medel från länsstyrelsernas gemensamma utvecklingsbudget för 2018.

I 2016 års rapportering nämnde Länsstyrelsen i Stockholm att de även testade att få tillgång till Trafikverkets planer i maskinellt läsbart format. Det var enligt länsstyrelsen enklare att begära maskinellt läsbart format från Trafikverket eftersom det är en aktör som använder samma system. Trafikverket har levererat digitala kartunderlag via så kallad WMS-server, så att länsstyrelsens handläggare kan granska ett ärendes utbredning direkt i den interna GIS-tjänsten. Trafikverket kan dessutom uppdatera underlaget automatiskt vid de olika granskningsskedena. Detta innebär mindre manuell hantering och en smidigare granskning för länsstyrelsen. Länsstyrelsen i Värmland uppger att de har uppmärksammat pilotförsöket i Stockholms län och har under våren 2017 initierat dialog med Trafikverket i regionen om att denna metod prövas under året och att båda parter verkar för att detta arbetssätt blir standard.

Arkivbeständiga planhandlingar

Enligt 2 kap. 8 § plan- och byggförordningen (2011:338) kan länsstyrelsen ta beslut om att kommunerna inte behöver skicka in arkivbeständiga

planhandlingar. Sex av länsstyrelserna uppger att de har tagit ett sådant beslut. Länsstyrelserna i Jönköping, Kalmar, Kronoberg, Skåne och Värmland uppger att de inte tagit något formellt beslut, men att de ändå kommit överrens med kommunerna om att hantera detaljplaner som vunnit laga kraft digitalt via mail.

Länsstyrelsen i Halland uppger att de inte vill fatta något sådant beslut så länge alla kommuner i länet inte har sina laga-kraftvunna planer i lantmäteriets Arkivsök. De anser att arkiveringen av detaljplanerna efter digitaliseringen är oklar. Statens Servicecenter och Riksarkivet har ett pågående projekt kring en länsstyrelsegemensam lösning för arkivering av detaljplaner, men inget nytt har rapporterats gällande detta.

GIS-integration i ärendehandläggningssystemet Platina

Vid handläggning av ett ärende görs en så kallad ärendekontroll i webb-GIS där handläggaren genom en geografiskt avgränsad sökning får information om vilka underlag i form av bestämmelser eller annat beslutsunderlag som kan vara aktuella vid handläggningen av det specifika ärendet. Det är givetvis en styrka om man genom ärendekontrollen även kan få information om andra pågående eller avslutade länsstyrelseärenden i direkt anslutning till det ärende som är föremål för handläggning. I länsstyrelsernas webb-GIS finns möjligheten att rita in geometrier (linjer, punkter och polygoner) för sina ärenden. Användandet av denna funktion bygger dock på frivillig basis från handläggarens sida och är ett extrasteg i handläggningsprocessen som inte alla handläggare tar sig för att utföra. Om systemet med ärendekontroll ska fungera bra för behöver alla ärenden registreras med geografisk koppling.

Utveckling och effekter

Vid åiterrapporteringen 2016 rapporterade länsstyrelserna att en modul för att underlätta användandet av geografisk koppling till ett ärende var under utveckling med förväntad lansering sommaren 2016. En sådan lösning finns nu på plats och innebär att det är möjligt för handläggaren att registrera den geografiska kopplingen för sitt specifika ärende direkt i ärendehandläggningssystemet Platina. Lösningen kan användas av alla 21 länsstyrelser. Några nationella riktlinjer för hur denna funktion ska användas är ännu inte på plats men är nästa steg för att säkerställa att samtliga ärenden registreras med geografisk koppling.

Skicka och ta emot stora filer

Under 2015 tog länsstyrelsernas gemensamma IT-enhet fram en lösning för att komma runt begränsningarna i storleken på inkommande och utgående e-post. Tjänsten går under benämningen ”Filskick” och gör det möjligt att skicka större filer på upp till 2 GB. Handläggare på länsstyrelsen som vill skicka stora filer utanför länsstyrelsen har automatiskt tillgång till denna tjänst via ett tillägg i Microsoft Outlook. Mottagaren får då en länk i ett e-postmeddelande där mottagaren kan ladda hem filen. Länken är giltig i 35 dagar innan den blir inaktiv. En kommunal tjänsteman som vill skicka stora filer till länsstyrelsen kan få en inbjudan från en handläggare för att använda denna tjänst, antingen som en engångsföreteelse eller via inbjudan att skapa ett permanent konto för uppladdning av stora filer.

Utveckling och effekter

Enligt länsstyrelsernas gemensamma åiterrapportering är tjänsten Filskick i drift och fungerar bra. Tjänsten har varit avgörande för en smidig övergång till digital ärendehantering och behövs i avvaktan på fler e-tjänster.

Standardiserade e-tjänster

Samtliga länsstyrelser har tillgång till standardiserade e-tjänster. Med en standardiserad e-tjänst är det enkelt och kostnadseffektivt att skapa e-tjänster via standardiserade e-formulär. Konceptet bygger på standardiserade tjänster som kan använda och återanvända gemensamma funktioner. Det gör att nyutvecklingskostnaderna kan hållas låga och att det snabbt går att skapa en e-tjänst med grundfunktioner.

E-tjänster som berör plan- och byggärenden

Länsstyrelserna har gemensamt utvecklat ett antal e-tjänster som har koppling till plan- och byggärenden, vilka redovisas nedan. Det finns även övriga e-tjänster som har indirekt koppling till fysisk planering, men som inte tas upp i denna rapport⁴.

Komplettering och yttrande i ett ärende via e-tjänst

Länsstyrelserna har gemensamt utvecklat en e-tjänst för komplettering och yttrande i ett ärende. Denna e-tjänst blev tillgänglig i november 2016 och innebär att individ och samhälle på ett enkelt sätt kan lämna in kompletteringar och yttranden i sitt ärende och få direkt bekräftelse att det tagits emot. I ett formulär väljs den länsstyrelse som handlägger ärendet

⁴ <http://www.lansstyrelsen.se/sv/e-tjanster/Pages/default.aspx> Hämtad 2017-06-30

och diarienummer anges. Bifogade bilagor kommer sedan direkt in i det diarietförda ärendet.⁵

Överlämnande av överklagat kommunalt beslut

Vid åiterrapporteringen 2016 angav länsstyrelserna att en e-tjänst för överlämnande av överklagningsärende från kommun till länsstyrelse fanns utvecklad och testad. Enligt länsstyrelsernas gemensamma åiterrapportering finns denna tjänst nu tillgänglig för alla 21 länsstyrelser och innebär att kommunerna har en möjlighet att överlämna överklagade kommunala beslut digitalt till länsstyrelserna, vilket effektiviserar arbetet⁶.

De överklagade kommunala beslut som berör byggärenden och som kan överlämnas till länsstyrelsen via e-tjänsten är:

- Bygglov/marklov/rivningslov
- Förhandsbesked
- Föreläggande enligt plan- och bygglagen
- Byggsanktionsavgift

Länsstyrelserna och mark- och miljödomstolarna tar också fram en tjänst för elektroniskt överlämnande av överklagade länsstyrelsebeslut till överinstans. En fildelningstjänst med inloggning används för att ge mark- och miljödomstolarna tillgång till handlingarna digitalt.

Utveckling och effekter

E-tjänsten gällande komplettering och yttrande i ett ärende är ny jämfört med förra årets rapportering. Det framgår inte av länsstyrelsernas återrapportering i vilken utsträckning den används, men fyra länsstyrelser nämner att de använder sig av e-tjänsten idag.

E-tjänsten för överklagade ärenden tillhandahålls av majoriteten av länsstyrelserna. Bland de länsstyrelser som ännu inte marknadsfört tjänsten för sina kommuner beror det bland annat på att de inte haft resurser till att lära ut och ta emot de frågor som de tror uppkommer eller att tjänsten kräver mycket administration av länsstyrelsens diarietpersonal.

Enligt några länsstyrelser fungerar tjänsten för överklagade ärenden inte helt tillfredställande. Det handlar exempelvis om att alla filformat inte

⁵ <http://www.lans-styrelsen.se/VastraGotaland/Sv/blanketter/Pages/Komplettering-eller-yttrande-i-arende.aspx?keyword=komplettering> Hämtad 2017-06-30

⁶ <http://www.lansstyrelsen.se/Sv/e-tjanster/overlamnande-av-kommunalt-beslut/Pages/default.aspx> Hämtad 2017-06-30

kan användas i e-tjänsten och kompletteringar behöver då ibland göras via e-post. Länsstyrelsen i Halland använde e-tjänsten under ett halvårs tid, men detta har slopats då e-tjänsten enligt länsstyrelsen inte håller måttet vad gäller användarvänlighet och rättssäkerhet. Ett arbete att utveckla e-tjänsten har inletts på central nivå. Länsstyrelsen i Halland använder istället vanligt e-post och länsstyrelsernas gemensamma tjänst Filskick.

Flera länsstyrelser påpekar att tjänsterna är frivilliga för kommunerna att använda sig av. Flera av länsstyrelserna rapporterar också att det behövs informationsinsatser från länsstyrelsen till kommunerna om hur tjänsterna fungerar, samt att tjänsterna behöver bli mer attraktiva i förhållande till att skicka e-post.

Digital beslutsprocess

Enligt förra årets rapportering fanns en funktion i Platina för att signera beslut eller yttranden digitalt. De signerade dokumenten kunde sedan skickas som PDF via e-post. Vid förra årets rapportering var det enbart ett fåtal länsstyrelser som angav att de använde sig av funktionen, men fler hade för avsikt att införa den.

Utveckling och effekter

Användandet av digital beslutsprocess skiljer sig fortsatt åt mellan länsstyrelserna. Elektronisk signatur finns även som en punkt i länsstyrelsernas gemensamma färdplan för digital dokumenthantering. Det ska kunna ersätta underskrift i de fall det är ett juridiskt krav, vilket det är i få fall.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län använder sig av digitala beslut, inte digital signering. Efter juridisk konsultation klargjordes det att så länge det inte handlar om regelrätta avtal så har signerade dokument ingen juridisk betydelse i planprocessen, det viktiga är att det går att visa att arbetsordningen följts. Genom en digital beslutsprocess i ärendehandlingssystemet Platina säkerställs att arbetsordningen har följts genom att deltagande och beslutande i ärendet måste godkänna beslutet/yttrande före avslut.

Nio länsstyrelser uppger att de idag använder sig av funktionen. Flera länsstyrelser anser dock att det krävs ett gemensamt arbete för att underlätta implementeringen av en digital beslutsprocess. Länsstyrelsen i Blekinge nämner att det krävs utbildningsinsatser och andra förberedelser innan de kan övergå till digital signering.

Länsstyrelsen i Jönköping uppger att deras arbetsordning inte stödjer digital signering i nuvarande utformning, men att arbetsordningen kommer att revideras under 2017.

Länsstyrelsen i Uppsala uppger att det under våren 2017 har pågått ett intensivt arbete med att succesivt gå över till digital signering av beslut i allt fler ärenden. Vissa ärenden signeras fortfarande med namnunderskrifter på papper och det beror på att arbete pågår med att införa rutiner för digital signering av i princip alla ärenden. Målsättningen är att beslut i alla ärenden, med några få undantag, ska signeras digitalt från och med den 1 juli 2017.

Länsstyrelsen i Södermanland använder sig av digital signering kopplat till planärenden, men planerar att börja använda det även för bygglovsärenden under 2017.

Länsstyrelsen i Västernorrland förbereder en övergång till digital signering i planärenden under hösten 2017.

Boverkets reflektioner

Den ärendehantering som beskrivs av länsstyrelserna är till stora delar digital per definition, men hantering av maskinellt läsbar information förekommer i princip inte alls. Här har alltså inte skett någon utveckling jämfört med förra årets rapportering. När det gäller övergång till en digital hantering är det dock ofta processer som tar tid att utveckla och implementera, varför det kan anses normalt att det inte hinner hända så mycket under ett år.

De nuvarande reglerna om planläggning av mark och vatten enligt plan- och bygglagen (2010:900) är utformade för att stödja en analog process och hantering där plankartan och planhandlingarna är fysiska handlingar avsedda att dokumentera förutsättningarna för ett beslut. Reglerna hindrar inte att planhandlingarna tas fram i ett digitalt format eller att delar av planprocessen kan drivas digitalt, men de lämnar också en i det närmaste total frihet till kommunerna att själva välja hur man vill utforma sina planer. Här ställs egentligen enbart krav på att handlingarna ska finnas, att de är tydligt utformade och att de är anpassade efter kraven på arkivbeständighet.

Boverket anser att det finns behov av en lagändring som ställer krav på en digital ärendehantering för att påskynda digitaliseringsprocessen. När det är frivilligt att arbeta digitalt blir det lätt att frågan inte prioriteras, varken hos kommuner eller länsstyrelser. De nuvarande reglerna är alltså inte av-

sedda för och är inte heller tillräckliga för att skapa förutsättningar för en enhetlig digital produktion och en enhetlig digital hantering med krav på att informationen ska kunna återanvändas och kommuniceras mellan olika IT-system. Denna fråga hanteras även i ett annat av Boverkets regeringsuppdrag för 2017, ”Uppdrag att utreda en reglering av hur detaljplaner ska utformas digitalt”.

Om det går att skapa ett flöde med maskinellt läsbar information, utan handpåläggning från länsstyrelsens handläggare, skulle mer tid kunna sparas. Granskningen av ärenden underlättas idag genom att länsstyrelserna kan markera ett ärendes utbredning, men det skulle kunna göras ännu mer effektivt. Ett steg skulle kunna vara om kommunerna skickade över georefererad information direkt till länsstyrelserna.

De pilotprojekt som Länsstyrelsen i Stockholm rapporterade om 2016 har inte nått framgång, vilket bland annat beror på att det förekommer olika system hos kommunerna som länsstyrelsen inte haft möjlighet att anpassa sin tjänst efter. Det är positivt att det pågår ett fortsatt gemensamt projekt, men i dagsläget finns det inget projekt med resultat som går att sprida mellan länsstyrelser och kommuner. Boverket kommer fortsatt att bevaka utvecklingen och hjälpa till att sprida erfarenheterna.

Boverket ser behov av en gemensam lösning för en mer digital ärendehantering som kan implementeras i kommunerna. För att det ska vara möjligt behövs en teknikutveckling. Länsstyrelsen har inte en direkt roll i den tekniska utvecklingen, men de behöver efterfråga tekniska lösningar som är anpassade för länsstyrelsens behov. Det är först när användarna efterfrågar en förändring som tekniska system utvecklas. Det är även möjligt att det behövs standarder för att kunna genomföra en förändring.

Det är positivt att länsstyrelserna utvecklar gemensamma lösningar och e-tjänster, men av åiterrapporteringen framgår att de inte används av alla län ännu. Det tar tid att implementera och hitta rutiner för nya arbetssätt. Att tjänsterna börjar användas bygger också på att länsstyrelserna informerar kommunerna om att tjänsterna finns.

När länsstyrelserna ska utveckla tjänster som främjar en digital ärendehantering mellan kommun och länsstyrelse är de i många fall beroende av vilka system kommunerna använder sig av. Den variation av system som idag finns i kommunerna och avsaknad av implementering av standarder gör det svårt för länsstyrelserna att skapa effektiva tjänster för en digital ärendehantering. Det är först när e-tjänster kan utvecklas över myndighetsgränser som digitaliseringen når full effekt.

Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se